

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“
v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXI.

V Celovcu, 17. julija 1902.

Štev. 29.

Slovenske posojilnice na Koroškem pastorke koroških sodišč.

Že večkrat smo morali izpolnovati žalostno dolžnost, da smo kazali na kričeče razmere raznih uradov naše kronovine, koji prejemajo tudi slovensko sestavljene vloge, prošnje itd. od posameznikov, ali od društev, občin, zadrug itd. Zaradi tega se nam zdi umestno opisati bolj natančno tudi sledeči kričeči slučaj z namenom, da se bodo v bodoče zamogle ravnati naše slovenske posojilnice ter da bodo v potrebi vedele pravo ukreniti, da pridejo do svojih postavno jim zagotovljenih pravic. Stvar je ta-le:

Hranilnica in posojilnica v Glinjah, katera prav plodonosno razvija svoje delovanje že 14 let, je vložila pri c. kr. okrajnem sodišču v Borovljah prošnjo za vknjižbo postavne pravice za neko posojilo, koje je odštela enemu svojih zadrugnikov. Samo ob sebi se razume, da je bila ta prošnja sestavljena v slovenskem jeziku, kakor je ta posojilnica take prošnje sploh od nekdanje vlagala pri vseh sodiščih le v svojem uradnem, to je slovenskem jeziku. Na dotično svojo zemljeknjižno prošnjo pa je dobila imenovana posojilnica nemški odlok, kateri se glasi v slovenskem prevodu tako-le:

„Št. 92/2/1. Sklep. Prošnja hranilnice in posojilnice v Glinjah za vknjižbo postavne pravice na podlagi zadolžnic od 23./2. 1902 po 180 kron, od 23./2. 1902 po 200 kron in od 26./2. 1902 po 200 kron se odbije, ker je zapisan kot lastnik posestva vložna številka 28. katastralne občine Šmarjeta, glasom zemljiške knjige z imenom Oswald Sereinig, vulgo Hribernig, ne pa Ožbej Serajnik vulgo Hribernig. Sklep, s katerim se prošnja za vknjižbo odbije, se more v zemljiški knjigi zaznamovati itd. C. kr. okrajno sodišče v Borovljah, dné 8./4. 1902. Schroll l. r.“

Omeniti moramo tukaj resnici na ljubo, da se kaj takega imenovani posojilnici poprej ni nikdar zgodilo, dokler je bil vodja okrajnega sodišča v Borovljah sodnik g. Filafro, ki je bil slovensčine zmožen. Kakor hitro pa je isti pete odnesel in prišel pravice delit (!) slovenskim Rožanom trd Nemec, sodnik g. Schroll, uvedla se je zgoraj označena,

povsem nezakonita praksa, katera bi bila sposobna, ako bi se jo pustilo molče obveljati, da uniči ne le celo nadaljnje delovanje naših posojilnic v področju tega okrajnega sodišča, nego katera bi tudi ugonobila ves ugled in vso vero v nepristranost in pravičnost imenovanega c. kr. urada.

Samo ob sebi se razume, da vrlo načelstvo hranilnice in posojilnice te krivične brce ni hotelo molče vtakniti v žep; poiskala si je takoj pravice na višjem mestu. Načelstvo posojilnice se je obrnilo takoj na zaščitnico koroških slovenskih posojilnic na „Zvezo slovenskih posojilnic v Celju“, je istej razložilo, kaka krivica se mu godi, ter je to društvo naprosilo, da ukrene vse potrebno, da se v okom pride takemu nagajanju in takemu samovoljnemu razlaganju obstoječih zakonov.

Zveza slovenskih posojilnic se je za stvar odločno zavzela, ter napravila brez odlaganja priziv na c. kr. deželno sodišče v Celovcu. Rekurz je bil sestavljen tako-le:

C. kr. okrajno sodišče v Borovljah! Hranilnica in posojilnica v Glinjah. Rekurz zoper tusodni sklep od 8./4. 1902, št. 92/2. — Zoper tusodni sklep od 8./4. 1902 št. 92/2/1 vložil podpisana hranilnica in posojilnica v Glinjah naslednji rekurz:

Zavrnitev prošnje za vknjižbo zastavne pravice za posojilo iz dolžnih pisem od 23./2. 1902 po 180 kron, od 23./2. 1902 po 200 kron, od 26./2. 1902 po 200 kron je popolnoma neopravičena, in je razlog, s katerim se je ta zavrnitev utemeljila, popolnoma ničev. —

Če tudi v zemljiški knjigi stoji vpisan Oswald Sereinig, ne pa kakor pravi prošnja in dolžno pismo, Ožbej Serajnik, more vsak vedeti, da je to slovenska pisava iste besede, tako da identiteta osebe Oswald Sereinig ali Ožbej Serajnik ni podvržena niti najmanjšemu dvomu. — Vsakdo, ki le nekoliko slovenski razume, — in le nekoliko pojma ima o slovenski pisavi, mora takoj uvideti, da se gre vedno za jedno in isto osebo.

Zavrnitev iz takega razloga, kakor je tukaj, je pač popolnoma iz trte izvita, ter ne najde utemeljitve v obstoječem zakonu, ampak k večjem v političnih nemško-narodnih nazorih dotičnega sodiščnega uradnika. — Take zavrnitve so naravnost kričeča nepostavnost, s katerimi se slovenskim strankam samo zaradi tega, ker so si upale prošnjo v slovenskem jeziku vložiti, delajo

nepotrebni stroški in nepotrebna pota in vloge. — Okraj Borovlje je po svoji ogromni večini svojega prebivalstva skozi in skozi slovenski okraj, in je žalostno, če sedaj uradniki jezika, katerega večina prebivalstva govori, ne znajo in se ne potrudijo, da bi se ga toliko naučili, da bi tako revne slovenske prošnje mogli gladko slovenski rešiti. —

Predlaga se torej zavrtnjena prošnja še enkrat pod /1 z vsemi prilogami ter se stavi predlog:

Naj se ta rekurz s prejšnjimi akti vred predloži c. kr. višjemu deželnemu sodišču v Gradcu, katero se prosi, da tusodni sklep od 8./4. 1902, št. 92/2 razveljavi, ter zaproseno vknjižbo dovoli in izvršitev iste zaukaže. —

V Glinjah, dné itd. Hranilnica in posojilnica v Borovljah. Lovro Zablačan l. r., Valentin Goričnik l. r.“

Ob enem pa je napravila „Zveza slovenskih posojilnic“ za glinjsko posojilnico še posebno vlogo na c. kr. pravosodno ministerstvo, v kateri je bilo natančno pojasnjeno, kako se postopa z nemškimi prošnjami pri sodiščih na Koroškem. Dotična vloga na c. kr. pravosodno ministerstvo, katero je predložil za posojilnico štajerski državni poslanec, dvorni svetovalac g. dr. M. Ploj, se je glasila tako-le:

„Visoko c. kr. pravosodno ministerstvo! Hranilnica in posojilnica v Glinjah vložila je prošnjo pri c. kr. okrajnem sodišču v Borovljah za vknjižbo zastavne pravice pri vl. št. 28. kat. občine Šmarjeta v slovenskem jeziku. Ta prošnja zavrnila se je s sklepom od 8./4. 1902, opr. št. 92/2/1, v nemškem jeziku iz popolnoma ničevnega razloga.

V prvi vrsti je postopanje slavnega c. kr. okrajnega sodišča v Borovljah tako, da je proti določilom obstoječih predpisov gledé rabe slovenskega jezika pri sodiščih, katera določila predpisujejo, da se mora vloga rešiti v istem jeziku, v katerem se je vložila. Pri drugih sodiščih — tudi na Koroškem — so se do sedaj vedno držali teh predpisov. Čudimo se toraj, kako da naenkrat to slavno c. kr. okrajno sodišče v Borovljah iz svoje lastne moči za-se razveljavi ministerske predpise ter si daje samo sebi predpise v jezikovnih zadevah.

PODLISTEK.

Gospod pa znajo, gospod!

(Povest iz naših gor. — Napisal Gorjančev Franc.)
(Konec)

„Hvala lepa, gospod župnik. Bog vam povrni ves trud!“

„Je že prav. Le priden ostani, kakor si bil dosedaj, bom vama še tudi pozneje šel na roko, kakor bom mogel.“

Solze radosti so prikipele iz očí Jernejevih in so padale kakor dež na mladeniške lica. A tudi dobrodušnemu župniku se je prikradla solza iz očí in padla je na velo lice starčeve.

Zlato solnčice pa, ki je prodrlo skozi okno, je obsijalo dva srečna človeka.

* * *

Ko se je Jernej vračal domu, oglasil se je tudi pri Vidmarjevih. Vida je bila pri studencu in čakala, da je voda natekla v škaf. Ravno ga je hotela na glavo vzdigniti, ko pristopi Jernej in jej zakrije z obema rokama oči.

„Kdo je?“ — „Ej, ti porednež ti bodi!“

Špoznala ga je na zvonkem glasu. Pa kako se je začudila, ko ga je zagledala v nedeljski obleki.

„Kje pa si hodil?“

Jernej se je le nasmehnil.

„Ali ne boš povedal?“

— — — „V župnišču.“

Lahna rudečica je oblila sveži dekličji obrazek.

„Kaj pa si počel tam?“

„E, no, da moreš kaj takega vprašati.“

„No, ali ne smem vedeti?“

„Oklic bo kmalu, oklic. Samo če — — —“ Vida je pobesila glavo. „Samo če boš ti hotela. — — — Ali boš?“

„Seveda,“ je tiho zasepetala.

In razšla sta se. Bistra studenčnica pa je veselo žuborela, in žuborenje vodičino je bilo podobno vzneseni pesmi o ljubezni, zvonki pesmi o zemeljski sreči.

VI.

V soboto sta stopala stari in mladi Vrtnik proti župnišču. Stari je zdaj pa zdaj postal. Raznovrstne misli so se mu porajale v glavi. „Ali bi, ali ne bi. Naj pa bo v božjem imenu.“ — In potrkal je na župnijska vrata.

„Prav, prav, da sta prišla. Skrajni čas je že. Torej bosta šla snubit? Nič?“

„Ne vem, kako bi kaj.“

„Le le; ne boste se kesali, Jernej pa še manj.“

„Mislite?“

Stari je pogledal sina, ki je povsili oči in srpo gledal tja v kot, kjer je muha godla dolgočasno uspanko.

„No, kako pa tedaj misliš napraviti, Jernej? Vsaj tukaj pred gospodom povej svoje mnenje.“

„Povedal sem vam že, da Vidmarjeva Vida, ali pa nobena.“

„Le privolite mu, le,“ se oglasi gospod. Dobili boste snaho, da bi jo zastonj iskali po celem Podjurskem.“

„Lepo vas prosim, oče, privolite mi, hvaležen bom vam celo življenje.“

Iz očí Jernejevih je prikipele obilo solza, ki so svedočile o veliki ljubezni sinovi do očeta. Stari je premišljeval celo zadevo. Vse je dobro preudaril. Ko je zapazil, da se sin joče, se ni mogel dalje ustavljati.

„Naj pa bo tedaj v božjem imenu.“

Oči Jernejeve so žarele samega veselja. V srcu njegovem pa se je vzbudilo še večje spoštovanje, še večja hvaležnost do očeta.

„Prav prav,“ je dejal gospod in se zadovoljao nasmehnil. „Pa požuriti se bo treba, požuriti! Samo štiri tedne še, pa bo advent prikimal,“ reče župnik.

„Bodeva pač morala k Potočniku stopiti, da bo šel za snubača.“ In šla sta.

Potočnik je bil hitro voljen. „Prav je, da si se odločil; jaz sem že mislil, da boš ostal samec,“ je rekel.

Pri Vidmarju drug ni slutil, da bi znali trpiti v svate, kakor Vida pa mati. Materi hčerka ni mogla zamolčati, kar ji je Jernej pri studencu povedal. Skrbna mati je pripravila vse. Spekla je dobre potice in skuhala klobas. Vida pa je uredila po hiši vse. Pometla je pajčevino, ki je preprežala kote, omila hišna tla in očedila mizo, da je bila bela ko sneg. Na vrtu, kjer je gojila najrazličnejše cvetice, je utrjala dva lepa klinčka, ki še nista bila popolnoma razcvetena. Hranila jih je v stekleničici in jima prilila sveže studenčnice, da sta se krasno razcvetela. Od krošnjarja pa je kupila zlatega papirja in rdeče svile. Torej je bilo vse pripravljeno.

Svatje so prišli. Beseda je dala besedo in napravili so. — Šli so kmalu potem v župnišče oklic oddajat.

Zoper tako kršenje ravnopravnosti slovenskega jezika moramo z vso odločnostjo protestirati in zahtevati, da tudi to sodišče rešuje slovenske vloge v slovenskem jeziku. Okraj Borovlje je po ogromni večini slovenski; slovenski jezik je v deželi navaden jezik in mora tudi državni uradnik, kateri hoče imeti pri tem sodišču službo, naučiti se slovenskega jezika, da je zmožen take slovenske prošnje tudi v slovenskem jeziku rešiti. Pa tudi razlog, iz katerega se je prošnja za vknjižbo zavrnila, je tako malo utemeljen, da se zoper tako postopanje moramo pritožiti. Če v zemljiški knjigi stoji „Oswald Sereinig vulgo Hribernig“, ne pa kakor pravi prošnja in dolžno pismo „Ožbej Serajnik vulgo Hribernig“, je to vsakemu jasno, da je to slovenska pisava jednega in istega imena in besede. Gledé identitete osebe „Oswald Sereinig“ ali „Ožbej Serajnik“ ne obstoji pač niti najmanjši dvom; vsakdo ve, da se gre tukaj le vedno za jedno in isto osebo.

Zavrnitev iz takega razloga, kakor se tukaj navaja, je pač popolnoma iz trte izvita in ne najde niti najmanjšega postavnega utemeljenja, ampak dokazuje samo, da se dotičnemu gospodu uradniku poljubi v uradu uganjati nemško-nacionalni šport. Proti taki zlorabi uradniškega mesta mora se pa z vso odločnostjo protiviti. Zavrnitev zemljknižne prošnje ni kaka malenkostna reč. Od zemljknižnega vpisa, in da se ta pravočasno izvrši, so odvisna večkrat cela premoženja. Sodnik mora torej, predno kako zemljknižno prošnjo zavrne, resno, tehtno in stvarno preudariti, ali zamore po obstoječih zakonih zavrnitev opravičiti.

V predstojećem slučaju sodiščni uradnik slavnega c. kr. okrajnega sodišča v Borovljah ni tako postopal.

Stavi se toraj predlog:

Naj visoko c. kr. pravosodno ministerstvo blagovoli to zadevo preiskati ter

I. slavnemu c. kr. okrajnemu sodišču v Borovljah zaukazati, da se ima isto natanko ravnanje po obstoječih predpisih gledé poslovanja s slovenskimi strankami in z vlogami, pisanimi v slovenskem jeziku,

II. isto tudi podučiti, kako ima stvarno zemljknižno prošnjo reševati.

V Glinjah, dné 15./5. 1902. Hranilnica in posojilnica v Glinjah. Lovro Zablačan l. r., Valentin Goričnik l. r. (Konec sledi.)

Koroški deželni zbor in volilna preosnova.

(Konec.)

Seveda to težko pojde, kajti dosedanji deželni zbor — že ne vemo, kak priimek bi mu dali — je vendar še odločilni gospod. Kdor je na konju, je pač na konju, in gledal bo, da raz konja ne pride na — psa, in če bi mi tudi vsi to želeli. Zaradi tega se nemško-liberalna večina tako čudno brani vsake preosnove dosedanjega volilnega reda, češ: ta volilni red nam je pomagal na visoke konje, torej bodimo mu hvaležni, ter ga ščitimo in ohranjamo, dokler bo šlo!

VII.

V nedeljo je vrgel župnik Vrbnikovega Jerneja pa Vidmarjevo Vido prvokrat raz leco. Ljudje so kar zijali, ko so to slišali. Pogledoval je jeden drugega. Po maši je vse govorilo o oklicu. Stare babičke pa so obstopile Vrbnikovo Meto in izpraševanja ni bilo ne konca ne kraja.

„To sem čula praviti, da sta se rada videla, — pa nikdar nisem mislila, da bi bil Vrbnik privolil v zakon,“ je rekla Žganjarjeva Urša. „Pa, ali je Jernej že zdrav?“

„Oj čisto, čisto!“

„Kdo pa ga je ozdravil?“

„Bog si ga vé, kar naenkrat mu je izginil úrok.“ Jernej pa je bil vesel, in glasno je prepeval tisto:

Jaz se bom pa oženil,
Mlado ženkico bom vzél.“

Čez tri tedne je bila ženitev. Čisto, rožmarinovo jutro je vstajalo za gorami. Veselo se je smejalo jesensko solnce na svate, ki so se peljali proti cerkvi. Topiči so bučali, da so se šipe tresle. Godei so godli, da so mlade ljudi kar pete srbele. V prvem vozu, katerega sta vlekla dva iskra konjčica, sta sedela ženin pa nevesta. — Meta je konjema na uzde privezala lepa slovenska belo-modro-rdeča traka, češ, da bi ljudje bolj na traka gledali, kakor pa na ženina in nevesto, in da se ne bi zopet prijel Jerneja úrok. Nekako otožno je zrla Vida pred se, a raz obličja si ji bral zadovoljnost in tiho srečo. Senice ji je ovijal deževski venec. Jernej se je smehljaj, in veselja mu je žarelo mladeniško lice.

Pred cerkvijo se je zbralo med tem časom že dosti radovednežev. Posebno gosto je bilo za-

Ali imamo pa sploh kaj upanja, da dosežemo vsaj v par letih pravični, deželi primerni volilni red? Upanja pa imamo, in sicer utemeljenega! Prvič vemo, ter smo prepričani, da krivica ne vlada dolgo, in ohole glave se kmalu sramotno pobesijo. Pravica je na naši strani, in pravica mora enkrat zmagati navzlic težkočam. Tega se boji tudi dosedanja nemško-liberalna večina, zagadelj jo ne moreš bolj prestrašiti in razdražiti, kakor pa z besedo: preosnova volilnega reda!

Drugič vemo in opazujemo, da zmirom bolj in bolj hira in omaguje moč in slava liberalizma. Liberalizem je prišel, vladal, pa bo zopet šel ter zgubil svojo moč. Z liberalizmom pa bomo pokopali tudi vse njegove predprave, postave, njegove sinove in hčerke, vse otroke. In otrok liberalizma je ravno: dosedanji volilni red. Po drugih deželah so se pogubile že marsikater liberalne naprave, ravno tako tudi volilni red liberalizma; enkrat se bo to moralo zgoditi tudi pri nas na Koroškem, čeravno slovi Koroška kot: močni grad, trdnjava liberalizma!

Tretjič imamo mi za seboj — ljudstvo. Ljudstva klic — vrhovna oblast! Vse vpije in zahteva dandanes preosnovo volilnega reda, občno volilno pravico, neposredne volitve. Samo naši liberalci so — mračnjaki, nazadnjaki, ki nočejo iti — s časom. Enkrat bo jih vendar sram!

Četrtič pa ne smemo pozabiti, da se je prvi mogočni korak že storil! Vrli konservativni poslanci, kar jih imamo v deželnem zboru, ne mirujejo, dokler ne bodo prisilili liberalne večine k preosnovi volilnega reda. Obravnave o tem v našem deželnem zboru so znane. Znano je tudi, da je zvrta liberalna večina sestavila nov volilni red s takšnimi napakami, da ga vlada ni mogla potrditi. Glejte jih! Sramovali so se pa res že, da ne skuhaajo, kakor povsod druge napredne dežele, kakega novega volilnega reda: kaj bi pa ljudstvo reklo! Sedaj pa rečejo: mi smo vsi za nov volilni red, naredili smo ga tudi, ali vlada ga ni potrdila! Hinavstvo!

Letos, ko je v zadnjem času bil zopet sklican deželni zbor, jim je gosp. Grafenauer zopet začel „vznemirjati“ vest. Da je zadel prav v črno, kaže vpitje po liberalnih listih.

Naša zahteva torej ostane: Preosnova dosedanjega volilnega reda! Dajte nam pravično razdeljene volilne okraje! Dajte nam direktno, to je neposredno volilno pravico. Le tako bo moglo ljudstvo, to je, vsaki sam povedati svoje mnenje, izvršiti volilno pravico. —er.

Koroški deželni zbor.

6. seja, dné 1. julija. Davek na žganje in pivo je nesel deželi čistih 636.785 K. — Puškarski šoli v Borovljah se dovoli 160 K podpore. — Zvezi za pospeševanje dohoda tujcev se dovoli 500 kron podpore.

7. seja, dné 2. jul. Za preložitve ceste skozi leško dolino bo treba 75.000 K. Dežela bo dala 19.500 K. — Več prošenj za podporo se odkloni. Zavodu za varstvo deklet v Karezah pod Celovcem se dovoli 400 K, strugarski šoli v Naborjetu 100 K,

podpornemu društvu za izpuščene kaznjence v Mariboru 100 K.

8. seja, dné 3. jul. Deželna zavarovalnica je štela koncem marca t. l. 8413 zavarovancev, ki imajo zavarovanih 31.010.620 K. — Vasi Ročica, Honc, Medretram, Gorje, Preble in Čezava v kotlirski občini so prosile, da dežela prevzame staro humberško cesto od kanonhova do Trampiča v svojo oskrb. Deželnemu odboru se naroči, da potrebno poizve in v prihodnjem zasedanju stavi primerne predloge. — Deželnemu ribarskemu društvu se dovoli 600 K podpore in za zidanje bajte za prodajo rib v Celovcu 1000 K. O ti stvari govori več poslancev. — Da se uravna Glina od Žrelca do dotoka v Krko je treba odstraniti več jezov, kar bo stalo 12.000 kron. Deželnemu odboru se naroči, da izdela potrebne načrte. — Podružnici Celovec nemškega planinskega društva se dovoli za planinsko koč v Malnici 200 kron. — Preložitve ceste v Podlanikovem grabnu (leška dolina) je stala 97.871 K. V zadnjih 20. letih se je izdalo za cesto v leški dolini 216.000 K. Nastavili se bodo tri cestarji. — Za poskuse zboljšati hleve po deželi se dovoli 1000 K. — Za zboljšanje poti iz Poreč v Blatograd dá dežela 400 K. Vsi stroški bodo iznašali 2300 K. — Prošnja za donesek k uravnavi rabeljskega potoka se odkloni.

9. seja, dné 4. jul. Invalidnemu zakladu splošne delavske podpore blagajne se dovoli 800 kron, društvu za rejo kureline 300 K. podpore. — Računski sklep deželnega zaklada za leto 1900. kaže 3.754.759 K potrebščin in prebitka 17.931 K. Šolski zaklad za isto leto je imel potrebščin 1.332.718 K. — Deželnemu odboru se naroči, naj pri deželni vladi izposluje ukaz do nižjih uradov, da se posestnikom ne brani sekati les na takih parcelah, ki itak niso vknjižene kot gozd, marveč kot pašnik. — Finančni odsek predlaga, naj se napravi prošnja do državnega zbora, da se sklene zakon, da mora država nositi stroške za stanovanja orožnikov. Nato se reši še nekaj manjših predlog.

10. seja, dné 8. jul. Uravnava smerškega potoka je proračunjena na 18.000 kron. Dežela dá 2400 K. — Za meščansko šolo v Št. Vidu se dovoli 12.000 K. — Za napravo kuhinjske šole v Celovcu se dovoli 3600 K., zadrugi čevljarjev v Celovcu za nadaljevalno šolo 200 K, društvu koroških strelcev dar za veliko streljanje 300 kron. Proti temu je govoril posl. dr. Prettner, drugi so predlog zagovarjali. — Prošnja učiteljic, naj se jim dovoli ista plača kakor učiteljem, se odkloni.

11. seja, dné 9. jul. Posl. Grafenauer predlaga, naj se vrši splošni nabor za konje. — Južno-avstrijskim telovadcem se dá 200 kron podpore. — Posl. Jan. Huber predlaga, naj se dá pogorelcem v Kotičah 3000 K. podpore.

12. seja, dné 10. jul. Posl. Gr. Einspieler predlaga, naj se posestnikom v velikovškem okraju, ki so trpeli vsled nevihte dné 2. julija t. l., dovoli 2000 K podpore in tudi vlada naprosi za pomoč. — Dovoli se 800 K za udeležence pri tečajih mojstrov v dunajskem obrtnem muzeju. — Učitelju na Ojstrici se dovoli doklade 300 K.

stopano ženstvo. Sklepale so o tem in onem. Ko so se svatje pripeljali, se je vse vsulo v cerkev, da je že tesna hodila.

Cerkveni obred je hitro bil pri kraju, zakon je bil sklenjen za — večne čase.

Svatje so se polagoma odpravili k Žlogarju. Camar in svatinja pa sta stopila še v župnišče in povabila gospoda župnika na svatbo. Pred cerkvijo pa so se zbrale stare ženske in pričele ta-le zanimivi razgovor: „Ješ, ješ, ne bo kaj prida kar,“ je rekla Žganjarjeva Urša, ker sveče so čudno motno gorele, in to pomeni nekaj slabega. Bog vé, kako se bo jima še slabo godilo v zakonskem stanu.

„Al’ ti,“ se je oglasila Pušnjakova Neža, „meni se je ravno tako zdelo.“

* * *

Veselo je bilo pri ženitovanju. „Na okna“, sem moral iti, ker me Jernej ni povabil na ženitovanje, kar mu še zdaj zamerim. Radoveden sem pa bil, torej sem se pač sam povabil na večer. Imel sem srečo. Prišel sem ravno prav. Ravno so „krienc dov rajali“. Pa kako sta si odpevala „camar“ pa družica! Družica je zapela:

„Moj camar je lep
Kakor nagelčev cvet,
Pa še lepši bi bil,
Ko bi úroka ne imel.“

Camar pomisli nekaj časa, potem pa odpoje:

„Camar še úroka
Nikdar ni imel,
Ženina pa se je
Že hudo prijel.“

In vse je pobasal smeh. Čez nekaj časa pa vstane ženin in začne govoriti tako-le: „Preljubi

svatje! Zeló naju z nevesto veseli, da se tako imenitno imate pri najini ženitvi. To pa se bi nikoli ne bilo zgodilo, ako ne bi bila posegla roka vmes, ki je naju združila. Vsi veste, da so ljudje govorili, da se me je úrok prijel. Sam tukaj javno priznavam, da se me je lotil. Bil sem namreč žalosten, ker mi oče sprva niso hoteli privoliti, da bi bil vzel Vido. No, pa vihar je hitro polegla. Glavno zaslugo pa so imeli naš gospod župnik?“

„Živio, živeli,“ je zagrmelo od vseh strani. „Gospodu župniku se javno zahvaljujem, da so me tako temeljito ozdravili úroka, ter so naju zvezali.“

„Ha, ha, ha, ha, gospod pa znajo, gospod.“

Ženin pa je zapel:

„Oče starašina,
Nalijte glaž vina
Ko bi camar bolj bil,
Bi pa on ga nalil.“

„Vzdignem torej čašo, in napijem gospodu župniku: „Bog jih živi! Živio!“

In veseli so bili.

Stari Vrbnik se je zadovoljno muzal za bogato obloženo mizo in pritrjeval sinovim besedam.

Jernej pa Vida pa sta se lepo imela in bila sta srečna, akoravno so sveče pri poroki motno gorele.

Smešničar.

* Umljivo. A: „Pa si vendar zarudela, ko ti je to rekel?“ — B: „Beži, beži, kaj bi mi bilo pa tudi pomagalo, saj bi tega tako ne bil opazil, ker je bilo že preveč tema.“

Dopisi.

Celovec. (C. kr. realka.) Na tukajšnji realki je bil sklep šolskega leta dné 12. julija. Poučevalo je na zavodu 20 učiteljev. Vstopilo je 327 učencev, med letom izstopilo 14. Iz Celovca jih je bilo 91, iz ostale Koroške 133. Po maternem jeziku je bilo: 300 Nemcev, 10 Slovencev, 1 Čeh, 2 Laha. Število Slovencev je pač mnogo-mnogo premajhno. Po veroizpovedanju je bilo 283 katoličanov in 30 luterancev. Odliko je dobilo 36, prvi red 197, skušnje ponavlja 30, drugi red ima 39, tretji red 8 učencev. Šolnine se je vplačalo 10.755 kron. 7 dijakov je imelo štipendije v znesku 1357 kron. Slovenščine se je učilo 31, petja 89, stenografije 59 učencev. Zrelostni izpit je delalo 21 dijakov, dva sta dobila odliko, 4 ga morajo ponavljati, 2 sta padla. Poučevalo se je v 9 razredih.

Velikovec. (Kresovi.) Na predvečer slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda je naša okolica sijajno pokazala svojo národno zavednost. Toliko kresov, kakor letos, še nikoli nismo imeli. Najmogočnejši kres so napravili rodoljubi v Mrzli vodi, kjer so tudi s topiči streljali; dalje so goreli kresovi pri Trodu v Spodnjih Trušnjah, v Orličevsi, pri Höflarju v Št. Rupertu, na Ricinju, na Olšnici, na Kavanovi paši, v Klopicah, pri Haberniku na Ruštatu, mogočno je tudi žarel kres na gradu Kohlhofu. Vseh skupaj je gorelo tedaj v Št. Rupertske fari devet kresov, kar je jako častno. Tudi naša severna meja je sijajno kazala svojo slovensko lice: žareli so nad Šmartnom in Št. Stefanom štirje lepi kresovi, jednega zapazili smo celo v oddaljenem Hudem kraju. Bog živi naše zavedne slovenske kmete!

Velikovec. (Veliko škodo) je napravil grozni vihar dné 2. t. m. po celi naši okolici. Dasi je razsajal silni vihar samo slabe pol ure, vendar je škoda po njem povzročena jako velika sosebno v Ruški, Št. Peterski in Vovberški občini. Podrl je vihar več poslopj, tako Hitarjev skedenj v Vovbrah, hišo in skedenj pri Pukšarju v Št. Jakobu v klosterski fari, koje poslopje je bilo še-le pred štirimi leti povodom požara na novo zidano, pri Jakelnu v Ruški fari pa skedenj. Posebno veliko škodo je napravil vihar po gozdih sosebno v Ruški občini, kjer je bilo podrtih kakih deset tisoč debel. Največjo škodo ima baron Helldorfova grajsčina. Tudi mladih sadnih dreves je vihar mnogo podrl. Kako močen je bil ovi vihar, se posname lahko iz tega, da je podrl več stoletnih velikanskih lip, tako dve veliki lipi na Lisni, lipo pri podružnični cerkvi v Lipi, potem lipo pri Škofu in pri Posračniku na Rudi. V bližnji okolici je povzročil vihar manj škode, vendar je nekaterim kmetom podrl več gozdnih dreves; v mestnem lesu pa leži kakih sto lepih dreves po tleh. Po cenitvi iznaša škoda v ruški občini 160.000 do 200.000 kron, v občini Št. Peter pa 60.000 kron.

Velikovec. (Pasji kontumac.) Letošnje leto je za naše domače varhe res slabo leto, ker morajo letos skoraj vedno „gobce tiščati“. Ker je po zimi Bierbaumerjev stekli pes iz Puštrice pri tepel se v Grebinj in je tam oklal 46 kužetov, ki so morali vsi romati h konjederu, smo imeli trimesečni pasji kontumac. Ali ni preteklo štirinajst dni, da so bili naši psi rešeni nadležnih korpov, se je napovedal zopet nov kontumac. V Št. Petru je namreč neki neznani sumljivi pes vgriznil jednega devet in jednega pet let starega dečka in potem še kmeta R. Ko je isti pes raztrgal še jedno kuro, so ga vendar potem ustrelili. Ker v njegovem žledcu niso našli drugega kakor nekaj trave, sodi se, da je bil stekel. Pasjo glavo so poslali na Dunaj v preiskavo.

Velikovec. (Avtomobili.) Dné 27. junija smo imeli tukaj priliko opazovati vozove avtomobile, ki so na dirki iz Pariza na Dunaj se vozili skozi naše mesto. Tako hitro so se vozili, da je bilo kar groza, in se mora človek čuditi, da se ne prigodi še več nesreč, kakor je brati po časnikih. Skozi naše mesto so hoteli tukajšnji kolesarji, na kolesih se popred vozeči, avtomobilom pot kazati, ali avtomobili so tako naglo vozili, da so morali kolesarji na stran kreniti, sicer bi bili povoženi. Pri tem so trije kolesarji padli raz kolesa, jeden se je celo znatno poškodoval. Kaj prijetnega vožnja z avtomobili res ne nudi, ko se je treba voziti v takem prahu, vročini in vedno v smrtni nevarnosti. Vseh skupaj se je pri nas skoz peljalo kakih štirideset avtomobilov. Jeden je obtičal ob Ruštatskem klancu in so morali dve uri dolgo popravljati, drugi je pa popolnoma obnemogel na Pesnikovem klancu pri Št. Petru.

Velikovec. (Letina.) Čudno se razvija letošnje leto. Po krasnem, jako toplem aprilu sledil je hladen in mokrotan maj z opetovanim snegom. Rožnik je bil tudi še deloma oblačen, tako da je onim, ki zgodaj začnejo seno kositi, prav nagajal. Koncem rožnika dobili smo zaželjeno lepo vreme, ki pa je trajalo predolgo, tako da je velika suša pokošene travnike močno požgala. Ravno popisanim

vremenskim razmeram primerno kaže tudi letošnja letina. Zgodnja rž, ki je vsled lepega vremena meseca aprila tako bujno zrastle, pa po majnikovem snegu bila močno potlačena, je na zrnu bolj medla; pozna rž, katere sneg ni potlačil, je boljša. Naravnost krasna je letošnja jarica; zrastle je jako velika in ima jako dolgo klasovje. Zelo lepo se je do zdaj kazala tudi pšenica; zadnji močni vihar pa jo je nekaterim posestnikom močno polomil. Turščice vsled mraza in pogostega dežja meseca maja celi mesec ni bilo na dan, mnogo je je celo izostalo, deloma so jo vrane pozobale. Zdj se pa prav lepo razvija, samo bolj pozna bo. Oves se prav dobro razvija, močna suša ga je seveda zavirala, vendar ako bo pa meseca julija dosti dežja, bo pa prav dober. Sadja bo letos splošno še dosti; bilo bi ga prav veliko, ako bi mrzli in sneženi maj ne bil mnogo cvetja pokvaril. Marelic bo jako veliko, ravno tako tudi jabolk in sliv, malo bo pa hrušk, češpelj pa letos ne bo. Sena so letos na hribih nasekli prav mnogo, manj pa v ravninah. Zelo slabo se godi letos čebelarjem. Vsled mraza meseca maja so se morale čebele vedno krmiti in niso mogle rojiti. Potem pa, ko so nastopili toplejši dnevi, so se pa že travniki pokosili in tako je paša za čebele izginila. Ako ne bo ajda razmere zboljšala, tedaj bodo čebelarji letos prav slabe volje.

Velikovška okolica. (Toča.) Nesreča za nesrečo! Pred jednim tednom razsajal je po naši občini silen vihar, ki je posebno v vzhodnih naših okoliških občinah mnogo škode napravil. Dné 10. t. m. pa je bil pogubonosan dan za Važenberško občino. Po dolgi, že jako občutni suši nastala je omenjenega dné okoli 2. ure popoldne strašna nevihta. Po katastrálnih občinah Koš, Rute in Važenberg pa je padala skozi četrte ure jako debela in gosta toča, ki je napravila na polju ogromne škode. Prišla bo uradna komisija, ki bo škodo cenila. Na vsak način je potrebno, da se za letos prizadetim posestnikom davki odpišejo.

Tinje. (Neurje.) Zadnje neurje smo čutili tudi tu prav hudo. V četrtek dné 10. t. m. je udarila strela v cerkveni stolp; škode k sreči ni napravila. V petek zjutraj so Barbara Bergman, Angela Šale (19 let) in Marija Hafner (16 let) žele na polju žito. Udarila je strelja med nje in prva je obležala mrtva, druge dve pa je težko ranila.

Ruda. (Neurje.) Letos je posebno viharo leto, vihar nad viharjem nas obiskuje, ali najhujši je bil oni, ki je prišel v sredo dné 2. julija popoldan od severozapada tudi v naš kraj, in sicer ne samo v gore, ampak tudi v doline in zadnje kote. Ni razsajal dolgo, komaj kake četrte ure, ali strašno in veliko škode je napravil pri poslopjih, cestah, sadnem drevju in v gozdih. Mnogim hišam je streho močno poškodoval, nekaterim čisto odnesel in kam drugam nanesel, kjer je ni treba. Pri cerkvi na Lisni gori je par oknom šipe prebil in lesene okvire pokončal. Na Homberzi in Gruči je padlo veliko sadnih dreves, ki so letos še nekaj mošta obetala, in ravno tako so padle tudi mogočne in stare lipe, ki so že marsikatero hudo nevihto preživele in pod katerimi smo se tako radi zbirali, kakor n. pr. v Šmatiji ali Lipi, v Št. Kolmanu na Lisni, pri Posračniku, Škofu, Firpasu, in še drugje. Na par krajih je malo manjkalo, da mogočna drevesa pri svojem padu niso ljudi in živine ubile. Cesta v Lipico je bila par dnij zaprta in ograja poškodovana. Največ pa so gozdi trpeli. Najlepši gozdi, katere so kmetje še varovali za svoje otroke, so podrti in ležijo na tleh kakor žito, če ga toča pobije. Škode je veliko, samo v Ruški občini menda blizu 80.000 gld.; prav za gotovo se bo to seveda še le po uradni cenitvi zvedelo. Hudo za kmeta je pač tudi to, ker sedaj ni ljudij za težka in tudi dosti nevarna lesna dela dobiti. Upamo, da nam bo že vlada kaj pomagala.

Prevalje. (Tatvina.) Nekemu delavcu je bila dné 30. junija popoldne ukradena žepna ura. Imel jo je v telovniku, katerega je bil zavoljo vročine na bližnje drevo obesil. Enkrat se je oddaljil ter šel na drug kraj delat, med tem se je priplazil tat in je uro ukradel. Ko je hotel delavec pogledati na uro, jo je zastonj iskal. Hitro se je napotil k urarju, da mu naroči, naj tistega, ki bi prinesel ukradeno žepnico prodajat, njemu, ali žandarjem naznani. In res, miš je šla v past. In kaj mislite, kdo je bil tat? Nek šolarček je prišel prodajat uro, ki je bila pa že do cela pokvarjena. Na žandarjevo žuganje je povedal fantič, da je uro za 5 krajcarjev svojemu bratu odkupil. Oba šolarja-tata sta bila ostro kaznovana, in sicer s palico po tistem delu telesa, na katerem fantje v šoli najbolj trgajo hlače. Kako bo z odškodnino se še ne vé.

Leše pri Prevaljah. (Pomanjkanje vode.) Vsako leto pride pri nas čas, da nam zmanjka vode. Vas je razdeljena v več delov, ki so eden od drugega precej oddaljeni. V enem teh delov je 21 družin, katere morajo ob suši hoditi daleč po vodo, ker se studenec vselej posuši. Vsako leto je tak nedostatek in tedaj mora toliko ljudij v strm breg

po vodo hoditi, kjer celi dan vse polno žensk čaka, da pridejo na vrsto. Že večkrat so šli vaščani prosit k oskrbniku premogokopov, da bi pustil napeljati vode, kar bi ne bilo pretežavno, ker imajo vsi drugi deli vasi dobre studence. Pa zaman. Z obljubami, ki jih večkrat dobijo, še ni nič pomagano, če se ne izpolnijo. Prejšnji oskrbnik je celo odgovoril na prošnje takó-le: „Boga prosite, da vam deža pošlje!“ Zdj vidijo, da jim res ni drugega storiti. Kaj pa, ko bi kje začelo goreti? Vse hiše bi bile v kratkem uničene, ker stojé ena poleg druge. Ker so večinoma last posestnikov leških premogokopov, bi še preje bila dolžnost gospodov, želji vaščanov ustreči.

Podgora v Rožu. (Solnce obračajo!) Na dan sv. Petra in Pavla so naznanjali po vsem spodnjem Rožu kot rjuhe veliki lepaki, da se ima pri nas nekaj posebnega goditi. Kakor že več let, napravili so namreč tudi letos „Südmarkovci“ svojo „Sonnwendfeuer“, ali obračali so solnce, pri kateri slavnosti so sodelovali tudi borovski pevci. Prišli so na to slavnost iz vseh krajev, Nemci in nemškutarji; tudi svetinjski župan Hajnžovec se je pripeljal, da se je grel pri nemškemu ognju in nasrkal „hajlanja“. Kar je pa posebno graje vredno, je to, da je tudi nekaj sicer zavednih Slovencev zavlekla radovednost tje. Vendar naj ne mislijo Nemci, da bodejo s svojimi ognji kar naenkrat vse Slovence s tal požgali. Še smo in še se bomo potegovali za svoj národ, branili svojo slovensko zemljo in svoje pravice; niso nas pregnali Turki, ko so pustili po naših selih in vaseh, nas tudi vi s svojimi kresovi ne bode!

Brdo v Zilski dolini. (Pogorelo je) v ponedeljek dné 7. julija v od tukaj kakih 20 minut oddaljeni vasi Melah p. d. pri Petuvarju. Ogenj nastal je nekako ob 10. uri, ko leži skoraj vse že v najboljšem spanju. Kako je ogenj nastal, se zdaj še ne vé. Posestnik Petuvar je bil ta večer slučajno v dobre pol ure oddaljenih Dolah, njegova žena z otroci vred pa je že spala, tako da so jo morali drugi ljudje menda še le zbuditi, ko je gorelo že poslopje. Nevarnost je bila za celo vas velika, ker so hiše zelo vkup zidane, vendar ker ni bilo nobenega vetra in ker so ljudje pridno gasili in varovali sosednje hiše, se ogenj ni mogel dalje razširiti. Ker je bila hiša prav dobro in trdno zidana, ostale so izbe skoraj nepoškodovane, tako da je vsaj nekaj uprave ostalo, sicer bi bilo vse uničeno.

Novičar.

Na Koroškem.

Petdesetletnico družbe sv. Mohorja smo v Celovcu obhajali z lepo cerkveno slavnostjo. Ob 8. uri je bila v cerkvi sv. Duha slovesna služba božja. Cerkev je bila natlačeno polna vernikov, največ družbenih udov iz mesta in okolice. Zbral se je v posebnih stolih družbeni odbor, osobe družbene tiskarne in knjigovoznice in mnogo drugih odličnih gospodov, na čelu jim preč. g. stolni kanonik dr. A. Müller in dež. poslanec g. Fr. Grafenauer. Slovesno pontifikalno sv. mašo je daroval družbeni predsednik, mil. g. stolni prošt in apostolski protonotarij, Lambert Einspieler. Azistrala sta mu izmed odbora č. gg. prof. dr. Alojzij Cigoj in vikar Jos. Hribar. Sv. maši je sledila slovenska zahvalna pesem. Petje so oskrbeli tukajšnji gg. slovenski bogoslovci, ki so tudi stregli pri oltarju. V slavnostni propovedi je družbeni tajnik gosp. J. Rozman poudarjal apostolsko delovanje sv. Mohorja v naših krajih in kazal, kako Mohorjeva družba že petdeset let nadaljuje to apostolsko delo z dajanjem dobrih slovenskih knjig, v katerih dobivajo udje lepe verske vzpodbude, dobrih gospodarskih nauk in primerne zdravega razvedrila. — Lepa slavnost ostane gotovo vsem udeležencem v blagem spominu! Družba sv. Mohorja — naj živi, se razvija in cveti!

Prihodnjo nedeljo v Št. Jakob! Prihodnjo nedeljo dné 20. julija se bode v Št. Jakobu v Rožu blagoslovila nova zastava tamošnje slovenske požarne brambe. To bode lep slovenski praznik, zato pričakujemo, da se ga udeležé rojaki od blizu in daleč! Slavnost se prične ob 3. uri popoldne z blagoslavljanjem zastave v cerkvi. Potem sledi na vrtu „Národnega doma“ veselica z godbo in petjem. Sodelovalo bode tamburaško društvo „Biserica“ iz Celovca. Na svidenje tedaj dné 20. t. m. v Št. Jakobu v Rožu!

Za „Učiteljski dom“ so dalje darovali p. n. gg.: Fr. Hrašovec, c. kr. okrajni sodnik na Koroškem med Nemci odtujen svojemu národu 10 K; Jožef Fritz, župnik v Dvoru, 10 K; A. Marinič v Podravljah 1 K, dr. Jak. Sket 20 K; Neimenovanec v Celovcu 10 K; J. Drunecky, župnik v Podgorjah, 9 K.; sl. posojilnica v Žalcu 10 K; dr. Dolenc v Ljubljani 10 K.; župnik Aplén 10 K.; posojilnica v Šmihelu 10 K, Smerčnik v Velenju

2 K; generalni vikar J. Flies v Ljubljani 20 K. Neimenovan duhovnik v Celovcu 50 K. Slovenski rodoljubi, zbrani na pošti Podgoro, 5 K. Lepa hvala! Živeli nasledniki!

Velik požar je dne 8. julija malone uničil vas Kotiče v zilski dolini. Zjutraj je nastal v neki kmetijski hiši iz neznanega vzroka ogenj, ki se je silno hitro razširil. Veter ga je hitro raznašal in tako je bilo nakrat več kot pol vasi v ognju. Cerkev, samostan oo. servitov in sodnijsko poslopje so z veliko težavo rešili. Delalo je 16 požarnih bramb. Vkup je pogorelo 71 poslopij, namreč 30 hiš in 41 gospodarskih poslopij. Škoda se ceni na 400.000 kron.

Neurje je dne 2. julija po mnogih krajih naše dežele napravilo občutljivo škodo. O škodi okrog Velikovca glej dopisa iz Velikovca in Rude. Posl. Gr. Einspieler je v deželnem zboru predlagal, naj se oškodovancem dovoli podpora. — Okrog Himelberga je setev uničena. Okrog Beljaka so trpele zlasti vasi: Brnca, Židovšče, Sv. Dub, Bela in druge. Izruvalo je mnogo dreves, po padajočih vejah, opeki itd. so bili v nevarnosti tudi ljudje. Več jih je bilo poškodovanih. — Okrog Grabštajna je podrlo mnogo dreves. Padajoče drevo je ubilo nekega hlapca. — Začetkom minulega tedna smo imeli silno vročino, za katero je prišlo dne 10. julija več močnih neviht. — Dne 10. jul. je zopet bilo po mnogih krajih silno neurje. Toča je napravila mnogo škode. Posebno hudo je bilo ob koroško-stajerski meji blizu Hüttenberga. Nek potok je narastel tako hitro, da so utonile tri osebe. Tudi v labudski dolini je mnogo škode.

Duhovske zadeve. Nastavljeni so kot kaplani č. gg. semeniški duhovniki: B. Gusger v Milstau, Iv. Hornböck v Vetrinju, Fr. Lasser v Šmihelu nad Pliberkom, Jos. Maier v Volšbergu, Rup. Rotter v Kotmarivasi, Iv. Serajnik v Prevaljah. Č. g. O. Bruner, provizor v Vajčah, je postal župnik v Svincu. — Opat olivetancev v Tancenbergu, v. č. o. Bon. Ecker, je imenovan za kn. šk. konzistorijalnega svetovalca.

Po slovenskih deželah.

Trgovina železnine „Merkur“, Peter Majdič v Celju, je največja trgovina te stroke na celnem jugu. Trdka slovi kot najsolidnejša in najcenejša. Postrežba je v vsakem oziru točna, ker so velikanska skladišča in zaloge. Trdka Peter Majdič ni znana samo domačinom Slovencem, temveč je nje ime razširjeno in na najboljšem glasu daleč preko meje. Zato opozarjamo vse slovenske in slovanske trgovine železnine, naj se obračajo za svoje potrebščine na to veletrgovino, ker jim z lahkim srcem zagotovimo, da bodo postreženi tako, kakor morda nikjer drugod.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu, ki ima namen, skrbeti za brezposelne slovenske služkinje, je imel nedavno svoj občni zbor. Iz tajničinega poročila posnemamo, da je od ustanovitve zavoda, t. j. od oktobra 1898 pa do konca leta 1901., bilo sprejetih v zavod 259 Kranjci, 226 Primorki, 128 Štajerci, 62 Korošci in 62 drugih Slovanci. Te številke so jasen dokaz, da zavod napreduje in da se dekleta same zavedajo dobrot istega.

Iz slovanskega sveta.

Odlikovana Poljakinja. Akademija zdravnikov v Parizu je razpisala nagrado za najboljšo delo iz zgodovine zdravilstva. Nagrado je sprejela gospa dr. Melanija Lipinska iz Varšave za spis: „Zgodovina ženskih zdravnikov od starega veka do današnjih dni.“

Poljski jezik in ruska vlada. Rusko naučno ministerstvo je l. 1902. potrdilo načrt, po katerem naj se poučuje poljski jezik v moških in ženskih srednjih šolah. Sedaj pa se iz Varšave poroča, da poučevanje poljskega jezika se je že vpejalo po istem načrtu tudi v zasebne moške in ženske šole. Tako vlada ruska. In naša? Mi nimamo niti slovenskih ljudskih šol. O srednjih šolah se niti govoriti ne more. In to se imenuje enakopravnost!

Poljaki v avstrijski Šleziji tudi nimajo postlano na rožicah. „Glos ludu śląskiego“ se pritožuje, da se v čisto poljskih občinah od Mostov (občina na meji Ogerskega) do Bohuminah v ljudskih šolah otroci podučujejo od 6. do 14. leta v nemškem jeziku. Nemščina je obvezan predmet in učitelji, čeprav ne ubijajo v glavo nemščino poljskim otrokom s palico, kakor to delajo njih nemški tovariši v pruski Šleziji, na Poznanskem in Pruskem, vendar rabijo stroge kazni pri širjenju „nemške omike“. Zlasti radi zapirajo otroke po šoli ob lakoti in žeji. Koliko ur tako presedijo poljski otroci od 6. do 14. leta zbog nemščine! Samoobsebi se razume, da vsaka ura kazni vzbuja v otrocih sovraštvo do nemškega jezika in do vsega, kar le po nemškem diši. Nasilje nikoli ne vzbuja ljubezni, temveč samo jezo in sovraštvo!

Rusija. Glasom poročil iz Petrograda se je ruski car Nikolaj sam odločil proučiti vzroke ne-

mirov, ki se pojavljajo v zadnjem času pogostoma po širni ruski državi. Sklenil je poklicati pred se okoli 200 oseb iz najrazličnejših stanov in sicer vseučiliške profesorje, politične kaznjence, urednike in sotrudnike listov in sploh ljudi, ki jih je policija označila sumljivim. Od teh ljudij hoče zvedeti car vse, kar daje vzrok nezadovoljnosti, ker mu je na tem ležeče, da se v državo vrne mir. Ti poklicanci smejo pred carjem vse izpovedati, kar jih teži. Ruski ministri so odločno proti temu koraku, a carica podpira carjev namen.

Križem sveta.

Južna Afrika. Lord Kitchener je brzojavil, da se je v Transvaalu udalo 11.225 Burov z 10.843 puškami, v Oranju pa 5395 Burov z 5280 puškami. Listina iz kapske kolonije še ni popolna. Kitchener se je burskim generalom zahvalil, ker so olajšali predajo. Način, kako so Buri položili orožje, je vseč angleškemu kralju in narodu, ki Bure srčno pozdravlja kot svoje prijatelje (?). Kitchener se nadeja, da bo nastal sedaj v Južni Afriki čas popolnega pomirjenja. Buri na Sv. Heleni v jetništvu so prisegli zvestobo kralju. Buri se v kratkem vrnejo v Južno Afriko. Transvaal in Oranje se bosta odslej po novem upravljali. Razdelili se bosta na okraje, v katerih bodo uradovali guvernerji.

Zunanja politika. Trozveza med Avstrijo, Nemčijo in Italijo je zopet obnovljena. Avstrija ima od te zveze le škodo, ker mora vsled „zvezne prijaznosti“ dopustiti, da jo gospodarski izrabljata zaveznici, dopustiti pa tudi, da naši Nemci in Italijani smejo škiliti čez avstrijske meje. — Kvota je znova določena. Prispevek za skupne potrebe obeh državnih polovic bi morali določiti avstrijska in ogerska zbornica. Ker se to ni zgodilo, je določil prispevek obema državnima polovicama za določeno enega leta cesar sam. Avstrija bo po tej določbi plačevala za skupne potrebe 65,6%, Ogerska pa 34,4%. — Avstrijska vlada je izrabila pravico, ki jo ima v zadevi mednarodnih pogodb, ter je sklenila z 31. decembrom t. l. odpovedati trgovinske pogodbe. Kaj bodo storili sedaj naši ogerski zaveznički, ni znano; trdi se pa, da bo ta sklep avstrijske vlade izdatno pospešil nagodbena pogajanja. Če bi naša vlada ne sklenila te odpovedi, bi imeli Mažari precejšnjo korist. Pogodba z Nemčijo bi bila molče podaljšana do 1904 in Mažari bi bili lahko zavlekli razpravo o carinskem tarifu.

Kronanje in bolezen angleškega kralja. Dne 26. junija bi se v Londonu imelo vršiti kronanje angleškega kralja Edvarda VII. z velikimi slavnostmi, ki naj bi trajale celih štirinajst dni. Vse je bilo pripravljeno, došli so bili tudi že zastopniki tujih vladarjev. Praznovati so hoteli s tem svojo „zmago“ nad Buri. A kralj je hudo zbolel, vse slovesnosti so se odpovedale. Na kralju so morali namreč izvršiti jako nevarno operacijo, katero je zahtevala napredujoča bolezen, o kateri se z gotovostjo trdi, da je rak. Ako bi se kralj tej operaciji ne bil podvrnil, bil bi po izreku zdravnikov že mrtev. Vsled tega so se odpovedale slavnosti kronanja na nedoločeni čas in vse priprave v Londonu in po deželi, ki stanejo na milijone, so izgubile veljavo. Domov vrnili so se tudi zastopniki vladarjev, mej njimi tudi nadvojvoda Franc Ferdinand, avstrijski prestolonaslednik, ki se je bil podal v London, da zastopa pri slavnostih cesarja Franca Jožefa. Poročila govore, da je bil kralj že dolgo v precej nevarnem stanju, a da se je njegovo bolezen prikrivalo do zadnjega, in so se priprave brez ozira na to vršile. To prikrivanje pa da je imelo tudi umazani namen, pomagati raznim trdkam, ki so hotele izkoristiti priliko in drago prodajati razno blago za svečanosti. Dne 23. jun. pa je bolezen s tako silo udarila na dan, da tudi vse prikrivanje ni več pomagalo. Kralju so morali operirati slepo črevo. Operacija se je izvršila v pričo petih zdravnikov. — Te žalostne spremembe na kraljevem prestolu je vse angleško prebivalstvo zelo pretreslo, katero še niti ni pozabilo žalosti, ki jo je povzročila nesrečna vojna v Južni Afriki. Po vsej državi se vrše molitve za kraljevo zdravje. Zadnja poročila pravijo, da se mu stanje boljša.

Gospodarske stvari.

Zelena krma. Ko krmiš z zelenjavo pazi 1. Da ne napajaš živine takoj po krmljenju. 2. Da ne daješ koj za zeleno krmo živini suhe klaje, a tudi ne nasprotno, marveč mešaj le malo po malem. 3. Da si zeleno krmo pripravš tako, da jo imaš pri roki in da ni treba prenehati, pa dajati suho, kar je škodljivo.

Ali smemo med delom na polju piti? Marsikateri kmetič misli, da ni dobro piti, ko se poti pri delu na polju, ker bi se potem še bolj potil, kar seveda ni prijetno. To pa je krivo mnenje. Žeja namreč človeka opominja, da izgubava telo med potenjem potrebno mokroto, katero treba na-

domestiti s pijačo. Ako tega opomina ne poslušamo, osuše se krvne celice in vsled tega se lahko zgodi, da nas zadene solnčarica ali solnčna kap. Pa brez ozira na to, rodi pomanjkanje tekočine v telesu slabe posledice, ker telo slabi in se slabije hrani. Ne trpimo torej žeje pri delu; a skrbeti moramo, da pijemo zdravo studenčnico. Tudi je dobro vodi primešati malo limonovega soka, to pa zaradi tega, da vsled premnogo vžite vode ne postane želodčna kislina preredka.

Tržne cene.

V Celovcu, dne 10. julija 1902.

Ime blaga	na birne		na hektolitru		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenca . . .	—	—	—	—	— konj
rž	9	62	11	76	— pitanih volov
ječmen . . .	—	—	—	—	43 vprežnih volov
oves	5	82	7	34	— junce
turšica . . .	8	—	10	—	78 krav
pšeno	14	—	17	50	5 telci
fižol rdeč . .	—	—	—	—	— pitanih svinj
krompir . . .	—	—	—	—	— prasce
grah	—	—	—	—	
ajda	—	—	—	—	

Sladko seno je meterski cent po 4 K 60 v do 6 K 40 v, kislno seno po 3 K — v do 6 K — v, slama po 3 K 40 v do 4 K 50 v.

Promet je bil slab.

Velikovec, dne 9. julija. Prignali so: 285 volov, 177 krav, 12 telet, 15 telci. Cena za pitano živino 62 do 64 kron, za vprežno živino 52 do 58 kron za meterski cent žive vage. 200 ovc. Promet je bil dober.

Loterijske številke od 12. julija 1902.

Linc 52 36 18 69 80
Trst 72 53 49 76 86

Vabilo.

V nedeljo, dne 20. julija, priredi katoliško delavsko društvo v Prevaljah javen shod in veselico v dvorani Štoklove gostilne ob 4. uri popoldne. Za zabavo bodo skrbeli vrlo izurjeni Šmihelski pevci. — K obilni udeležbi vabi
odbor.

NAZNANILA.

Vajenca

za specerijsko trgovino iz poštene hiše in s potrebnim znanjem sprejme

A. Prosen,

trgovec v Celovcu.

Zajamčeno pristno mašno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi priporoča je knezoškofjski ordinarijat ljubljanski v svojem listu leta 1898. za nakup zajamčeno pristnega **mašnega vina** vč. duhovščini zato, ker je omenjeno društvo gledé razpošiljanja mašnih vin pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej po 34 kron in više po stopinjah kvalitete za 100 litrov loco kolodvor Postojna. Rdeče namizno vino — kakor tudi večje množine — ceneje. — Na zahtevanje pošiljajo se vzorci. Posoda se zaračuni po dobavni ceni ali se ista vrne franko v šestih tednih.

Kmetijska zadruga v Vipavi (Kranjsko).

Dvoje posestev

s stanovanji in gospodarskimi poslopiji se prodá v Rutu, občina Hodiše, dve uri od Celovca. Posestvi ste na solnčni strani eno ob drugem, imata 19 hektarov, 88 arov in 64 kv. metrov polja, travnikov, paše in gozda in sta popolnoma uravnana. Prodasta se posamič z vso opravo ali brez nje za ugodno ceno. **Frane Brinskelle,** poštar, Hodiše.

V najem se dá

pričenši z novembrom 1902 **kmetija** (polje in poslopje) gradú Töllerberg (Šmarjeta) pri Velikovecu. Obsega 130 birnov posetve, 25 oralov travnikov, sadje za mošt. Več pové **Lovro Woštar** v Töllerbergu, p. Velikovec. Koroško.

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu dobiti je v mali obliki molitev:

Tri božje čednosti,

kakor so jih slovenski verniki na Koroškem povsod moliti navajeni. 100 iztisov velja 40 kr., po pošti prejetih 50 kr.